

AİLE HEKİMLİĞİ UZMANLIK ÖĞRENCİLERİ GÖZÜYLE YAŞLILIK NASIL ALGILANIYOR?

HOW DO FAMILY MEDICINE RESIDENCIES PERCEIVE OLD AGE?

Gülay ŞAHİN¹, Hülya PARILDAR²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Samsun

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği, İzmir

Anahtar Sözcükler: Yaşlılık, yaşlanma, yaşlılık algısı, ayrımcılık yapma, eğitim, aile hekimliği uzmanlığı

Keywords: Old age, ageing, perception of old age, discrimination, family medicine residency, training

Yazının alınma tarihi: 11.12.2017

Kabül tarihi: 26.12.2017

Online Basım: 24.02.2018

ÖZ

Giriş: Bu çalışma, aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinin yaşlılar ile ilgili tutum ve algılarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Gereç ve yöntem: Tanımlayıcı özellikteki bu çalışmada bir anket formu kullanılmıştır. Bu formda sosyodemografik veriler ve Yaşlı Ayrımcılığı Tutum Ölçeği (YATÖ) yer almıştır. Veriler sayı, yüzde, ortalama, standart sapma olarak sunulmuştur. Verilerin değerlendirilmesinde ki-kare, t testi, tek yönlü ANOVA testi ve korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 67 aile hekimliği uzmanlık öğrencisi katıldı. Bunların %73,1'i (n=49) kadın ve %26,9'u (n=18) erkekti. Katılımcıların yaş ortalaması 27,97±2,34 yılıdır. Çalışmaya katılanların %49,3'ü (n=33) aile hekimliği uzmanlık döneminin birinci yılı, %43,3'ü (n=23) ikinci yılı ve %16,4'ü (n=11) üçüncü yılında idi. Katılımcıların meslekte geçirdikleri ortalama süre 3,21±2,12 yıl olarak saptandı. Uzmanlık öğrencilerinin %49,3'ü (n=33) evli, %50,7'si (n=34) bekar ve %97'si (n=65) çekirdek aile olarak yaşadığını belirtmişlerdi. Ortalama ölçek toplam puanı 85,08±8,49 saptandı. Ölçeğin alt boyut puanlarına bakıldığında; "yaşlılığın yaşamını sınırlama" ortalama puanı 37,71±4,03, "yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık" ortalama puanı 29,13±4,57 ve "yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık" ortalama puanı 18,23±2,68 olarak bulundu. Yaşlı bireyler ile aynı evde yaşayanlar, gelecekte ailesi ile birlikte yaşamak isteyenler, tıp eğitimi sırasında yaşlılık ile ilgili eğitim alanlar ve yaşlı hastalarının problemlerine daha fazla ilgi gösterenlerde YATÖ ortalama puanları istatistiksel olarak diğerlerine oranla daha yüksek saptandı.

Sonuç: Çalışmamızda, aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinin yaşlılara yönelik olumlu bir tutumunun olduğu saptanmıştır. Yaşlılık konusundaki bilgi, beceri ve farkındalığı artıracak eğitim programları düzenlemek suretiyle bu konudaki eğitimlere tıp eğitimi sırasında ve aile hekimliği uzmanlık sürecinde daha fazla yer verilmelidir.

SUMMARY

Introduction: This study aimed to evaluate the attitude and perceptions of family medicine residents towards elderly people.

Material and Methods: A questionnaire form was used in this descriptive study. The questionnaire form included sociodemographic data and the Ageism Attitude Scale (AAS). The study data are presented as number,

percentage, mean and standard deviation. Chi-square, t test, one way ANOVA test and correlation analysis were used in the evaluation of the data.

Results: 67 family medicine residents participated in this study. Of these, 73.1% (n = 49) were female and 26.9% (n = 18) were male. The average age of the study participants were 27.97 ± 2.34 years. 49.3% (n = 33) of the participants were in the first year, 43.3% (n = 23) in the second year and 16.4% (n = 11) in the third year of their family residency period. The average time spent in the profession were 3.21 ± 2.12 years. 49.3% (n = 33) of the residents were married, 50.7% (n = 34) were single and 97% (n = 65) were living in a nuclear family. The average score of the scale was 85.08 ± 8.49 . When the subscales of the scale were examined, the average score of "limiting the life of the elderly" was 37.71 ± 4.03 , the average score of "positive discrimination towards the elderly" was 29.13 ± 4.57 and the average score of "negative discrimination towards the elderly" was 18.23 ± 2.68 . The average AAS scores of those who live in the same household with elderly people, those who want to live with their family in the future, those who were more interested in the problems of elderly people and the ones who had received elderly age-related training during their undergraduate medical education were found statistically higher than the others.

Conclusion: In this study, it has been determined that the family medicine residents have a positive attitude towards elderly individuals. By organizing training programs that will increase knowledge, skills and awareness on the subject of aging, these trainings should be given more during undergraduate medical education and family medicine residency.

GİRİŞ

Aile hekimliği hastalarla ilk tıbbi temas noktasını oluşturur. Başvuranların yaş, cinsiyet veya herhangi bir özelliğine dair ayırım yapmaksızın tüm sağlık sorunları ile ilgilenir. Aile hekimliğinin bütüncül bakış açısı yaşlı sağlığında büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla aile hekimlerinin günlük pratiğine her geçen gün daha fazla giren bir konudur (1). Dünya'da her geçen gün yaşlı nüfus artmaktadır. Dünya nüfusunun %8,7'si yaşlılardan oluşmaktadır. Türkiye'de benzer şekilde yaşlı nüfus 2012'den 2016'ya %17,1 artmıştır. Türkiye'de 2016 yılı itibarı ile yaşlıların toplam nüfus içindeki oranı %8,3 olmuştur. Doğuşta beklenen yaşam süresi 78 yıl olmuştur (2). Yaşam süresinin uzadığı bu dönemde bireyler etkin ve bağımsız bir yaşam sürdürmek için daha özgür davranmaktadır. Bazen ise bu dönem, bağımsızlığın ve yalnız yaşamının ciddi zorluklar taşıdığı yıllara dönüşebilmektedir. Hatta yaşlılara yönelik önyargılar ve olumsuz yaşam koşulları tıpkı cinsiyet ve ırk ayrımcılığı gibi "yaşlı ayrımcılığı" ideolojisi olarak ortaya çıkar (3). Bu durumda yaşlı denilince; bakıma muhtaç, yürüme güçlükleri olan, değişime kapalı, mutsuz, yalnız ve sosyal ilişkileri zayıflamış bireyler akla gelebilmektedir. Tecrübe ve bilgelik gibi yaşlılığın olumlu yönleri göz ardı edilerek sürekli yaşlılık ile ilgili olumsuzluklara vurgu yapılabilmekte, aktif ve sağlıklı yaşlılık süreci geçiren çok sayıda yaşlı

değerlendirme dışı tutulmaktadır. Yaşlı bireylerin, toplumun kendilerine atfettiği olumsuz özellikleri benimsemeleri, bağımsızlıklarını kaybederek temel işlevlerini yerine getirmede ve ihtiyaçlarını karşılamada diğerlerine bağımlı olma korkuları, yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir (4).

Literatür incelendiğinde yaşlılara karşı tutumu değerlendiren birçok çalışma bulunmaktadır. Yapılan çalışmaların bir kısmında olumsuz, bir kısmında ise olumlu tutumların olduğu görülmektedir (5-15). Yaptığımız literatür incelemesinde ulaşabildiğimiz kadarıyla bu konuda aile hekimliği asistanlarının algı veya tutumunu değerlendiren bir çalışmaya ulaşamadık. Bu bağlamda aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinin yaşlılar ile ilgili algı ve tutumlarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Tanımlayıcı tipteki bu çalışma, Samsun ve İzmir'de uzmanlık eğitimini sürdüren aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinin katılımı ile yapılmıştır. Katılımcılara yaş, cinsiyet, uzmanlık yılı, meslekteki yılı, medeni durumu, aile yapısı, anne-baba eğitim durumu gibi sosyodemografik bilgilerin irdelendiği bir anket ile yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeği uygulanmıştır.

Yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeği 2008 yılında Vefiku luçay tarafından geliştirilmiş, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Yirmi üç maddeden oluşan ölçeğin Cronbach alfa değeri 0,80 olarak bulunmuştur. Ölçek üç alt boyuttan oluşmaktadır. Birinci boyut "yaşlılığın yaşamını sınırlama" olup yaşlıların sosyal yaşamını sınırlamaya ilişkin tutum ve algıları yansıtan 1,5,12,14,17,19,21,22, 23 numaralı ifadelerden oluşmaktadır. İkinci boyut "yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık" olup yaşlılara yönelik olumlu tutum ve algıları yansıtan 2,4,6,7,8,9,13,20 numaralı ifadelerden oluşmaktadır. Üçüncü boyut "yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık" olup yaşlılara yönelik olumsuz tutum ve algıları yansıtan 3,10,11,15,16,18 numaralı ifadelerden oluşmaktadır. İfadelerin değerlendirilmesi beşli likert ile yapılmaktadır. 1 kesinlikle katılmıyorum, 2 katılmıyorum, 3 kararsızım, 4 katılıyorum, 5 kesinlikle katılıyorum olarak puanlanmaktadır. Yaşlılığın yaşamını sınırlandırma ve yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık ifadelerinde likert puanları ters çevrilerek hesaplanmaktadır. Bu ölçekte en düşük 23, en yüksek 115 puan alınmaktadır. Ölçekten alınan puan arttıkça yaşlıya yönelik tutumun olumlu olduğu görülmektedir (16).

Veriler SPSS 21.0 paket programına aktarılmıştır. Veriler sayı, yüzde, ortalama, standart sapma olarak sunulmuştur. Verilerin dağılımı Kolmogorov Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde ki-kare, t testi, tek yönlü ANOVA testi ve korelasyon analizi kullanılmıştır. P <0,05 istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya altmış yedi aile hekimliği uzmanlık öğrencisi katıldı. Bunların %73,1'i (n=49) kadın ve %26,9'u (n=18) erkektir. Katılımcıların yaş ortalaması 27,97±2,34 yıldır. Çalışmaya katılanların %49,3'ü (n=33) uzmanlık eğitiminin birinci yılı, %43,3'ü (n=23) ikinci yılı ve %16,4'ü (n=11) üçüncü yılında idi. Meslekte geçirilen ortalama süre 3,21±2,12 yıldır. Katılımcıların %49,3'ü

(n=33) evli, %50,7'si (n=34) bekar ve %97'si (n=65) çekirdek aile olarak yaşamakta idi ve ölçekten aldıkları ortalama toplam puan 85,08±8,49 olarak saptandı. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında "yaşlılığın yaşamını sınırlama" ortalama puanı 37,71±4,03, "yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık" ortalama puanı 29,13±4,57, "yaşlıya yönelik olumsuz ayrımcılık" ortalama puanı 18,23±2,68 olarak bulundu. Dönemler arasında puan açısından istatistiksel bir fark saptanmadı (p=0,529). Yaş (p=0,485) ve meslekte geçirilen süre (p=0,625) ile ölçek puanları arasında bir ilişki saptanmadı Kadınların ortalama puanı erkeklere göre daha yüksek olmakla birlikte YATÖ puanları arasında istatistiksel bir fark saptanmadı (p=0,247). Medeni durum ile ölçekten alınan puan arasında istatistiksel bir fark saptanmadı (p=0,691). Anne eğitim durumu (p=0,385) ve baba eğitim durumu (p=0,810) ile ilişkili ölçek puanları arasında istatistiksel bir fark olmadığı bulundu. Ailesinin ikamet ettiği bakımından ölçek puanları arasında istatistiksel bir fark yoktu (p=0,614). Uzmanlık öğrencileri tarafından algılanan yaşlılık yaşının 50 ile 85 yaş arasında olduğu, belirtilen ortalama yaşlılık yaşının 67,11±5,86 yıl olduğu saptandı. Yaşlı birey ile aynı evde yaşama oranı %46,3, birlikte yaşanan ortalama süre ise 8,04±8,85 yıl olarak saptandı. Yaşlı bireyler ile aynı evde yaşayanlar, gelecekte ailesi ile birlikte yaşamak isteyenler, tıp eğitimi sırasında yaşlılık ile ilgili eğitim alanlar ve yaşlı hastaların problemlerine daha fazla ilgi gösterenlerin YATÖ ortalama puanları, istatistiksel olarak daha yüksek saptandı (Tablo 1). Gelecekte yaşlı hastalara bakma isteği (p=0,409), gelecekte yaşlı bireyler ile çalışma isteği (p=0,797), gelecekte aile ile birlikte yaşama isteği (p=0,501), yaşlılardan çok genç hastaların problemlerine daha fazla ilgi gösterme (p=0,051) ve yaşlı hastalar ile ilgili bilgileri yakınlarına açıklamayı tercih etme (p=0,606) açısından cinsiyetler arasında fark gözlenmedi. Aynı şekilde gelecekte yaşlı bireyler ile çalışma isteği olma ve gelecekte aile ile birlikte yaşama isteği arasında istatistiksel fark saptanmadı (p=0,081).

Tablo 1. Yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeği ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişki

Değişkenler		n	%	YATÖ puanı		p
				Ortalama	SS	
Yaşlı birey ile aynı evde yaşama	Evet	31	46,3	87,32	5,96	0,038
	Hayır	36	53,7	83,16	9,86	
Gelecekte yaşlı hastalara bakma isteği	Evet	39	58,2	86,51	8,49	0,106
	Hayır	28	41,8	83,10	8,22	
Gelecekte yaşlı bireyler ile çalışma isteği	Evet	24	35,8	87,08	7,71	0,153
	Hayır	43	64,2	83,97	8,78	
Gelecekte aile ile birlikte yaşama isteği	Evet	38	56,7	88,15	6,80	0,000
	Hayır	29	43,3	81,06	8,90	
Huzurevine gitme	Evet	21	31,3	84,80	8,91	0,857
	Hayır	46	68,7	85,21	8,39	
Yaşlı yakına bakım verme	Evet	21	31,3	85,42	10,66	0,827
	Hayır	46	68,7	84,93	7,42	
Büyükanne veya büyükbaba ile aynı şehirde yaşama	Evet	15	22,4	83,66	10,58	0,466
	Hayır	52	77,6	85,50	7,86	
Tıp eğitimi döneminde yaşlılık ile ilgili eğitim alma	Evet	21	31,3	88,47	8,24	0,026
	Hayır	46	68,7	83,54	8,22	
Uzmanlık döneminde yaşlılık ile ilgili eğitim alma	Evet	24	35,8	85,50	10,72	0,770
	Hayır	43	64,2	84,86	7,08	
Yaşlılardan çok genç hastaların problemlerine daha fazla ilgi gösteririm.	Evet	18	26,9	79,61	9,03	0,001
	Hayır	49	73,1	87,10	7,40	
Yaşlı hastalar ile ilgili bilgileri yakınlarına açıklamayı tercih ederim.	Evet	53	79,1	84,98	7,91	0,841
	Hayır	14	20,9	85,50	10,74	

n: sayı, SS: standart sapma

TARTIŞMA

Türk kültüründe, yaşlıya saygı, yaşının sözüne itibar etme ve yaşlısına sahip çıkma geleneksel ve değişmez bir beklenti iken yaşının toplum içindeki statüsü ve saygınlığı günümüzde değişmektedir. Kentleşme, göçler ve sanayileşmenin artması, ekonomik zorluklar, kadının çalışma hayatına girmesi, sosyal yaşamın değişmesi ve ataeril aile yapısından çekirdek aile yapısına geçiş, özellikle büyük şehirlerde aile yapılarında önemli değişikliklere neden olmaktadır (17). Aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinde yapılan çalışmamızda yaşlılara yönelik olumlu bir tutum olduğu saptanmıştır. Türkiye’de yaşlı ayrımcılığı tutum ölçeği ile yapılan çalışmalarda genellikle yaşlılara yönelik olumlu tutumların ağırlıklı olduğu görülmektedir (5-12). Bununla birlikte, yaşlılara yönelik olumsuz tutumların ön planda olduğu çalışmalar da mevcuttur (13-15). Reuben ve ark.’nın yaptığı çalışmada tıp öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik olumsuz tutuma sahip oldukları

saptanırken, yaşlılık ile ilgili eğitimler ile erken buluşmanın sağlanması sonucu tıp öğrencilerinin tutumlarının pozitif yönde etkilendiği bulunmuştur (18-20). Özcan ve ark.’nın yaptığı çalışmada ise yapılan kısa dönem eğitim programının genel olarak ölçek puanlarında olumlu yönde artış sağladığı ancak bunu tüm öğrencilere genellemediklerini belirtmiştir (21). Soyuer ve ark.’nın yaptığı çalışmada ise daha üst sınıftaki öğrencilerin alt sınıftakilere göre yaşlıya yönelik tutumlarının daha olumsuz olduğu saptanmıştır (5). Bizim çalışmamızda da tıp eğitimi döneminde yaşlılıkla ilgili eğitim alanların tutumlarının olumlu olması eğitimin önemine vurgu yapmaktadır. Ayrıca hem tıp eğitimi hem de uzmanlık öğrenciliği döneminde yaşlılıkla ilgili eğitim aldığını belirtenlerin YATÖ puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Fakat eğitim aldığını belirtenlerin oranının düşük olması, konuya gerekli önemin verilmediğini göstermektedir.

Demiray ve ark.'nın hemşirelik öğrencileriyle yaptığı çalışmada yaş, cinsiyet, medeni durum, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve gelecekte yaşlı ile çalışma isteği açısından YATÖ ortalama puanları arasında fark saptanmamıştır. Aynı çalışmada gelecekte yaşlı bireylerle çalışma isteği olanlarda, gelecekte aile ile birlikte yaşama isteği de istatistiksel olarak yüksek bulunmuştur (22). Altay ve Aydın'ın çalışmasında ise gelecekte yaşlı bireylerle çalışma isteğinin bulunması yaşlıya karşı olumlu tutum ile ilişkili olduğu saptanmıştır (7). Köse ve ark.'nın yaptığı çalışmada sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumlarının olumsuz olduğu, yaşlılara yönelik tutumları ile ailesel özellikleri arasında ilişki olmadığı ve kız öğrencilerin yaşlılara yönelik tutumlarının erkek öğrencilere göre daha olumsuz olduğu saptanmıştır. Yine bu çalışmada, yaş, aile yapısı, yaşlı ile birlikte yaşama durumu, ebeveynle beraber yaşama isteği açısından YATÖ ortalama puanları arasında fark saptanmamıştır (23). Çilingir ve ark.'nın yaptığı çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin olumlu tutuma sahip olduğu ama bunun yaş, cinsiyet, medeni durum, aile yapısı, yaşlı ile beraber yaşama durumu açısından YATÖ ortalama puanları arasında fark yaratmadığı saptanmıştır. Bazı çalışmalarda ise büyükanne ile beraber yaşayanların yaşlılara daha olumlu tutumlara sahip olduğu saptanmıştır (6-8). Güven ve ark.'nın üniversite öğrencilerinde yaptığı çalışmada, kız öğrencilerin yaşlı bireylere karşı olumlu tutuma sahip oldukları ve yaşının yaşamını sınırlama alt boyutu ile gruplar arasında istatistiksel açıdan önemli bir fark olduğu saptanmıştır. Aile kurduktan sonra ebeveyn ile yaşamayı isteyen öğrencilerin yaşlıya yönelik olumlu ayrımcılık puanlarının, ebeveyn ile yaşamayı istemeyen öğrencilerden yüksek olduğu ama istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (24). Çalışmamızda ise olumlu tutum ile

cinsiyet arasında bir fark saptanmazken, ebeveynle birlikte yaşama ile olumlu tutum arasında istatistiksel bir fark saptanmıştır. Bu da cinsiyetten bağımsız olarak gelecekte ebeveynlerine destek olmaya, gereksinimlerini karşılamaya çalışacaklarını düşündürebilir. Üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmalarda çekirdek aile yapısına sahip olan öğrencilerin yaşının yaşamını sınırlama puanları, geniş aile yapısına sahip olan öğrencilerin puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir (5,12). Çalışmamızda ise aile yapısı ile ilgili bir fark saptanmamıştır. Ögenler ve ark.'nın hekimlerde yaptığı çalışmada ise YATÖ ortalamaları ile cinsiyet, görev alanı, medeni durum, doğum yerleri, aile tipleri ve kardeş sayıları arasında bir fark olmadığı saptanmış, yaş ile ise negatif yönlü zayıf bir ilişkinin olduğu belirtilmiştir (11).

SONUÇ

Çalışmamızda aile hekimliği uzmanlık öğrencilerinin yaşlılara yönelik olumlu tutumlarının olduğu bulunmuştur. Toplumun yapısında meydana gelen değişimler ile yaşlı ayrımcılığının artmasını önlemede hekimlere önemli görevler düşmektedir. Toplumda yaşlılıkta yaşanan bazı sorunların normal olarak algılanması, bazı tedavi gereksinimlerinin göz ardı edilmesi, yaşlıların anlama ve öğrenme güçlükleri olduğu ön yargısı ile bilgilendirme yapılmaması ve yaşının sağlık durumu hakkında kendine değil yakınına bilgi verilmesi gibi davranışlardan kaçınılması gerekmektedir. Bunun sağlanabilmesi için tıp eğitimi ve aile hekimliği uzmanlık eğitiminde yaşlılık ile eğitimlerin daha fazla yapılması gerekmektedir. Aile hekimliği eğitimlerinde özellikle bu konuya önem verilmesi yaşlılıkla ilgili algının olumlu yönde etkilenmesini sağlayacaktır. Bu olumlu tutum ise sağlık hizmetinin kalitesinin artmasına imkan sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

1. Dikici, MF, Kartal M, Alptekin S, Çubukçu M, Ayanoğlu AS, Yarış F. Aile Hekimliğinde Kavramlar, Görev Tanımı ve Disiplininin Tarihçesi. Türkiye Klinikleri J Med Sci 2007; 27(3):412-8.
2. Türkiye İstatistik Kurumu. İstatistiklerle Yaşlılar, 2016. Erişim Adresi: <http://www.tuik.gov.tr/HbPrint.do?id=24644> Erişim Tarihi: Aralık 2017
3. Mancılık A. Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Müracaatçı Olarak Yaşlılarla Çalışma ve Yaşlılara Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. 2015. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
4. Devlet Planlama Teşkilatı. Türkiye'de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı. Erişim adresi:http://eyh.aile.gov.tr/data/544f6b29369dc328a057d006/yaslanma_ulusal_eylem_plani.pdf.Erişim Tarihi: Aralık 2017

5. Soyuer F, Ünalın D, Güleser N, Elmalı F. Sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı demografik değişkenlerle ilişkisi. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilim Dergisi 2010; 3(2): 20-5.
6. Yılmaz E, Özkan S. Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. Maltepe Üniversitesi Bilim ve Sanatı Dergisi 2010; 3(2): 36-53.
7. Altay B, Aydın T. Hemşirelik öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi 2015; 12(1): 11-8.
8. Bulut E, Çilingir D, Hintistan S. Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi. 2017;10(3): 137-43.
9. Özer ZC, Terkeş N. Evaluation of Nursing Student's Attitudes towards Ageism in Turkey. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2014;116:2512-5.
10. Ceylan H, Öksüz M. Sosyal Hizmet Lisans Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2015; 8(39): 459-66.
11. Ögenler O, Yapıcı G, Taşidelen B, Akça T. Mersin ilinde bir grup hekimin yaşlı ayrımcılığı hakkındaki görüşleri. Turkish Journal of Geriatrics. 2012;15(4):409-15.
12. Dinçer Y, Usta E, Bulduk S. Üniversite Öğrencileri Gözüyle Yaşlılık Nasıl Algılanıyor?. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi. 2016;9(1):26-38.
13. Frost J, Ransse K. Assessing ageist behaviours in undergraduate nursing students using the Relating to Older People Evaluation (ROPE) survey. Australasian Journal on Ageing, 2015;35 (1): 58-61.
14. Van Leeuwen E, Oosterhuis M, Ruyter S. Anxiety and categorisation effects in student nurses' attitudes towards young and older patients: A dual pathway model. Nurse Education Today, 2016; 39: 170-5.
15. Luo B, Zhou K, Jin EJ, Newman A, Liang J. Ageism among college students: a comparative study between U.S. and China. Journal of Cross Cultural Gerontology, 2013;28(1): 49-63.
16. Vefikuluçay D. Üniversitede öğrenim gören öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Programı, Ankara, 2008.
17. Özdemir Ö, Bilgili N. Sağlık Hizmetlerinde Yaşlı Ayrımcılığı, Gülhane Tıp Derg 2014;56: 128-31.
18. Reuben DB, Fullerton JT, Tschann JM. Attitudes of beginning medical students toward older persons: A five campus study. The University of California Academic Geriatrics Society 1995; 43(2): 1430-6.
19. Hughes JN, Hughes NJ, Soiza RL, Chua M, Hoyle GE, MacDonald A, Primrose WR, Seymour DG. Medical student attitudes toward older people and willingness to consider a career in geriatric medicine. J Am Geriatr Soc 2008; 56(2): 334-8.
20. Wilkinson TJ, Gower S, Sainsburg R. The earlier, the better: the effect of early community contact on the attitudes of medical students to older people. Medical Education 2002; 36(6): 540-2.
21. Özcan S, Duyan V, Koç F, Bozdemir N. Üçüncü Sınıf Tıp Öğrencilerinin Yaşlılara Yönelik Tutumları: Bir Eğitim Programının Etkisinin Değerlendirilmesi. Turkish Journal Of Geriatrics 2013;16(2):210-5.
22. Demiray T, Dal Yılmaz Ü. Opinions of the Nursing Students on Ageism. Istanbul Medical Journal. 2017;18(1):7-12.
23. Köse G, Ayhan H, Taştan S, İyigün E, Hatipoğlu S, Açıkkel CH. Sağlık alanında farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumlarının belirlenmesi. Gulhane Tıp Derg 2015;57(2):145-51.
24. Güven DŞ, Muz UG, Ertürk EN. Üniversite öğrencilerinin yaşlı ayrımcılığına ilişkin tutumları ve bu tutumların bazı değişkenlerle ilişkisi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi 2012; 15(2): 99-105.

Sorumlu yazar

Dr. Hülya Parıldar
Sağlık Bilimleri Üniversitesi,
Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Aile Hekimliği Kliniği, İzmir
Tel: 0532 2238197
e-mail:hulyaparildar@gmail.com